SKLEPI

SKLEP (EU) 2023/852 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 19. aprila 2023

o spremembi Sklepa (EU) 2015/1814 glede števila pravic za vključitev v rezervo za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov do leta 2030

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([1]),

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ([2]),

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([3]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Pariški sporazum ([4]), sprejet 12. decembra 2015 na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum), je začel veljati 4. novembra 2016. Pogodbenice Pariškega sporazuma so se dogovorile, da bodo dvig globalne povprečne temperature omejile na precej pod 2 °C glede na predindustrijske ravni in da bodo nadaljevale prizadevanja, da dvig temperature ne bi presegel 1,5 °C glede na predindustrijske ravni. Ta zaveza je bila okrepljena s sprejetjem Glasgowskega podnebnega pakta 13. novembra 2021 v okviru UNFCCC, v katerem je Konferenca pogodbenic UNFCCC, ki ima vlogo zasedanja pogodbenic Pariškega sporazuma, prepoznala, da bodo vplivi podnebnih sprememb veliko manjši pri dvigu temperature za 1,5 °C v primerjavi z 2 °C, in se odločila, da si bo prizadevala za omejitev dviga temperature na 1,5 °C.

(2) Nujnost ohranitve cilja Pariškega sporazuma glede omejitve dviga na 1,5 °C, je postala še pomembnejša po ugotovitvah Medvladnega panela za podnebne spremembe v njegovem šestem ocenjevalnem poročilu, da je globalno segrevanje mogoče omejiti na 1,5 °C le, če se v tem desetletju nemudoma močno in trajno zmanjšajo svetovne emisije toplogrednih plinov.

(3) Spopadanje s podnebnimi in okoljskimi izzivi ter doseganje ciljev Pariškega sporazuma sta osrednji del sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (v nadaljnjem besedilu: evropski zeleni dogovor).

(4) Evropski zeleni dogovor združuje obsežen nabor ukrepov in pobud, ki se vzajemno krepijo in katerih cilj je doseči podnebno nevtralnost v Uniji do leta 2050, ter določa novo strategijo za rast, katere cilj je preoblikovati Unijo v pravično in uspešno družbo s sodobnim, z viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom, v katerem bo gospodarska rast ločena od rabe virov. Njegov cilj je tudi zavarovati, ohraniti in okrepiti naravni kapital Unije ter zaščititi zdravje in dobrobit državljanov pred z okoljem povezanimi tveganji in vplivi. Hkrati ta prehod zadeva tudi

([1]) UL C 152, 6.4.2022, str. 175.
([2]) UL C 301, 5.8.2022, str. 116.
([3]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 14. marca 2023 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 28. marca 2023.
([4]) UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

enakost spolov ter ima poseben vpliv na nekatere prikrajšane in ranljive skupine, kot so starejši, invalidi, osebe z manjšinskim etničnim ali rasnim poreklom ter posamezniki in gospodinjstva z nizkimi in nižjimi srednjimi dohodki. Pomeni tudi večji izziv za nekatere regije, zlasti strukturno prikrajšane in obrobne regije, ter otoke. Zato je treba zagotoviti, da je prehod pravičen in vključujoč ter da pri njem nihče ne bo prezrt.

(5) Nujnost in vrednost uresničevanja evropskega zelenega dogovora sta se še povečali zaradi zelo hudih posledic pandemije COVID-19 za zdravje, življenjske in delovne pogoje ter blaginjo državljanov Unije. Te posledice so pokazale, da morata naša družba in naše gospodarstvo izboljšati svojo odpornost na zunanje pretrese ter ukrepati zgodaj, da bi preprečili ali ublažili posledice zunanjih pretresov na pravičen način, pri katerem ne bo nihče prezrt, vključno s tistimi, ki jim grozi energijska revščina. Evropski državljani še naprej izražajo trdna stališča, da to velja zlasti za podnebne spremembe.

(6) Unija se je v posodobljenem nacionalno določenem prispevku, ki ga je 17. decembra 2020 predložila sekretariatu UNFCCC, zavezala, da bo do leta 2030 neto emisije toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu Unije zmanjšala za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990.

(7) Unija je cilj podnebne nevtralnosti v celotnem gospodarstvu najpozneje do leta 2050 in cilj doseganja negativnih emisij po tem vključila v zakonodajo s sprejetjem Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]). Navedena uredba določa tudi zavezujoč cilj Unije za domače zmanjšanje neto emisij toplogrednih plinov (emisij, potem ko se odštejejo odvzemi) za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990, pa tudi, da si mora Komisija prizadevati za uskladitev vseh prihodnjih osnutkov ukrepov ali zakonodajnih predlogov, tudi proračunskih, s cilji navedene uredbe, če pa uskladitev ni dosežena, mora v okviru ocene učinka, priložene tem predlogom, navesti razloge za to.

(8) Vsi gospodarski sektorji morajo prispevati k doseganju zmanjšanja emisij, ki je bilo vzpostavljeno z Uredbo (EU) 2021/1119. Zato bi bilo treba cilj sistema EU za trgovanje z emisijami (EU ETS), vzpostavljenega z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([6]), prilagoditi tako, da bo v skladu s ciljem zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za celotno gospodarstvo do leta 2030, ciljem glede podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050 in ciljem doseganja negativnih emisij po tem letu, ki so določeni v Uredbi (EU) 2021/1119.

(9) Za odpravo strukturnega neravnovesja med ponudbo in povpraševanjem po pravicah na trgu je bila s Sklepom (EU) 2015/1814 Evropskega parlamenta in Sveta ([7]) leta 2018 vzpostavljena rezerva za stabilnost trga (v nadaljnjem besedilu: rezerva), ki deluje od leta 2019. Brez poseganja v nadaljnje revizije rezerve v okviru splošne revizije Direktive 2003/87/ES in Sklepa (EU) 2015/1814 v letu 2023, bi morala Komisija stalno spremljati delovanje rezerve in zagotoviti, da bo rezerva še naprej opravljala svojo nalogo v primeru prihodnjih nepredvidenih zunanjih pretresov. Zanesljiva in v prihodnost usmerjena rezerva je bistvena za zagotavljanje celovitosti EU ETS in njegovo učinkovito usmerjanje, da bi kot politično orodje lahko prispeval k doseganju cilja Unije glede podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050 in cilja doseganja negativnih emisij po tem letu, kot je določeno v Uredbi (EU) 2021/1119.

(10) Rezerva deluje tako, da sproži prilagoditve letnih količin pravic za prodajo na dražbi. Za ohranitev najvišje stopnje predvidljivosti so bila v Sklepu (EU) 2015/1814 določena jasna pravila za vključitev pravic v rezervo in njihovo sprostitev iz nje.

([5]) Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

([6]) Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

([7]) Sklep (EU) 2015/1814 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. oktobra 2015 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov in spremembi Direktive 2003/87/ES (UL L 264, 9.10.2015, str. 1).

(11) Sklep (EU) 2015/1814 določa, da se, kadar je skupno število pravic v obtoku nad določenim zgornjim pragom, število pravic, ki ustreza določenemu odstotku tega skupnega števila pravic, odšteje od količin pravic za prodajo na dražbi in vključitev v rezervo. Nasprotno, če je skupno število pravic pod določenim spodnjim pragom, se število pravic sprosti iz rezerve državam članicam in doda količinam pravic za prodajo na dražbi.

(12) Direktiva (EU) 2018/410 Evropskega parlamenta in Sveta ([8]) je spremenila Sklep (EU) 2015/1814 s podvojitvijo odstotne stopnje, ki se uporabi za določitev števila pravic, ki se vsako leto vključijo v rezervo, z 12 % na 24 % do 31. decembra 2023, da bi dali verodostojen signal za naložbe v zmanjšanje emisij CO_2 na stroškovno učinkovit način. Ta sprememba je bila sprejeta v okviru prejšnjega podnebnega cilja Unije, da se do leta 2030 emisije toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu zmanjšajo za vsaj 40 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990.

(13) V skladu s Sklepom (EU) 2015/1814 je morala Komisija v treh letih od začetka delovanja rezerve opraviti prvi pregled rezerve na podlagi analize ustreznega delovanja evropskega trga ogljika ter, kadar je ustrezno, predložiti predlog Evropskemu parlamentu in Svetu.

(14) Komisija je pri pregledu rezerve, ki je bil izveden v skladu s Sklepom (EU) 2015/1814, posebno pozornost namenila odstotni stopnji za določitev števila pravic, ki se vključijo v rezervo, pa tudi numerični vrednosti zgornje meje za skupno število pravic v obtoku in število pravic, ki naj bi se sprostile iz rezerve.

(15) Analiza, ki jo je Komisija izvedla pri pregledu rezerve, in pričakovani razvoj dogodkov, pomembnih za trg ogljika, kažeta, da stopnja 12 % skupnega števila pravic v obtoku za določitev števila pravic, ki se vključijo v rezervo vsako leto po letu 2023, ne zadostuje za preprečitev znatnega povečanja presežka pravic v EU ETS. Z ohranitvijo stopnje 24 % v tem sklepu ne bi smeli posegati v nadaljnje revizije rezerve, vključno z, če je to ustrezno, nadaljnjo revizijo odstotne stopnje pravic za določitev števila pravic, ki se vključijo v rezervo, v okviru splošnega pregleda Direktive 2003/87/ES in Sklepa (EU) 2015/1814 v letu 2023.

(16) Ker cilja tega sklepa, in sicer nadaljnje uporabe sedanjih parametrov rezerve, določenih na podlagi Direktive (EU) 2018/410, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi svojega obsega in učinkov lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta sklep ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.

(17) Sklep (EU) 2015/1814 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Sprememba Sklepa (EU) 2015/1814

V členu 1(5), prvi pododstavek, Sklepa (EU) 2015/1814 se zadnji stavek nadomesti z naslednjim:

„Z odstopanjem od prvega in drugega stavka tega pododstavka se do 31. decembra 2030 odstotki in 100 milijonov pravic iz navedenih stavkov podvojijo.“.

([8]) Direktiva (EU) 2018/410 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2018 o spremembi Direktive 2003/87/ES za krepitev stroškovno učinkovitega zmanjšanja emisij in nizkoogljičnih naložb ter Sklepa (EU) 2015/1814 (UL L 76, 19.3.2018, str. 3).

Člen 2

Začetek veljavnosti

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Strasbourgu, 19. aprila 2023

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednica*
R. METSOLA	J. ROSWALL